

Økologi

Den første fredag hver måned sætter LandbrugsAvisen Agro fokus på faglig økologi i et samarbejde med Dansk LandbrugsRådgivning Landscentret Økologi samt Forskningscenter for Økologisk Jordbrug og Fødevarer (FØJO).

Noter

Nyt om forskning i økologisk jordbrug

ved Lars Elsgaard, FØJO

Malkerobot i marken

Dårlig arrondering, for lidt jord til acceptabelt sædskifte eller meget store besætninger kan være årsag til problemer med afgræsning. Et igangværende forskningsprojekt viser, at en malkerobot i marken giver nye muligheder for græsning, med mindst muligt manuelt arbejde. Den praktiske planlægning og indretning, ikke mindst af opsamlingsplads og udgang til græsmarken, udvikles de næste to år. Den formelle del af projektet med registrering og dokumentering starter i 2008. Hovedsigtet med projektet er at optimere, hvordan placering af en malkerobot i græsmarken i græsningsperioden muliggør brug af fjerne arealer til afgræsning og medvirker til at sprede næringsstofferne.

Læs på nettet

Kilde: www.plantekongres.dk

Økologisk mad til børn/unge

For lidt mere end et år siden gik flere europæiske forskere sammen for at sætte økologisk mad til børn og unge på menuen. Dette resulterede i projektet iPOP, som nu har holdt sit første projektmøde. I iPOP vil forskere fra Finland, Italien, Danmark, Norge og Tyskland finde ud af, hvordan forskellige virkemidler og strategier fungerer, således at forbruget af økologisk mad kan øges i den offentlige servering af mad til børn og unge. Projektet er opstartet i regi af CORE Organic samarbejdet, der ledes af FØJO. iPOP har netop udsendt sit første nyhedsbrev, hvor det blandt andet beskrives, at alle københavnske skolebørn i 2008 vil få mulighed for at købe et sundt økologisk frokostmåltid gennem Københavns Sunde Skolemad (KØSS).

Læs på nettet

Kilde: www.ipop.coreportal.org

Tillid fremmer økologien

En medvirkende forklaring på økologisk succes i et land kan være tilstedeværelsen af social kapital. Social kapital defineres som evnen til at samarbejde og måles i form af tillid. Undersøgelser viser, at danskerne er verdensmestre i tillid. Den høje tillid, som danskerne udviser kan give Danmark en international konkurrencefordel vedrørende økologiens udvikling. Et samarbejde i forhold til økologi kan nemlig lettere etableres blandt borgere med høj tillid end blandt borgere med lav tillid, idet folk tør stole på, at andre også køber økologisk, og at mærkningen af økovoarer er i orden. I FØJO III projektet COP vil såvel spørgsmålet om statens rolle samt betydningen af social kapital for økologiens udvikling blive undersøgt nærmere.

Læs på nettet

Læs mere om projektet på www.cop.elr.

Flest regnorme i økologisk jord

Regnorme spiller en vigtig rolle for jordens frugtbarhed gennem indvirkning på fx jordstruktur og omsætning af organisk stof. Derfor kan produktivitet blive forbedret ved tilstedeværelse af en rig holdig bestand af regnorme. Undersøgelser på seks forskellige lokaliteter i Schweiz har sammenlignet bestanden af regnorme i to ekstensive dyrkningssystemer i heraf det ene økologisk. Resultaterne viste, at der var flest regnorme i den økologiske jord. Dette gjaldt både ved undersøgelser af biomasse, tæthed og antal af unge og voksne individer. Ligeledes var der en forskellig sammensætning af regnorme-arter på de to typer af jordbrug. Resultaterne indikerer, at økologisk jordbrug kan gavne jordens population af regnorme over en mere bred front end andre ekstensive dyrkningssystemer.

Kilde: Applied Soil Ecology 37 (2007) 184-191

Det gode dyreliv bør diskuteres

Hensynet til den naturlige adfærd kan betyde øget risiko for sygdom og højere dødelighed. I det videre arbejde med dyreetik er der derfor brug for at diskutere forskellige idealer om det gode dyreliv.

Det sidste årti har bragt store fremskridt for dyrevelfærd i det økologiske husdyrhold, men der er stadig store udfordringer.

Dyreetik

Af professor Peter Sandøe, Center for Bioetik og Risikovurdering, Københavns Universitet

Økologisk jordbrug, og herunder økologisk husdyrhold, voksede frem i Danmark i 1980'erne som en protest mod det intensive landbrugs påvirkning af miljø og natur. Derimod var der fra begyndelsen ikke særlig fokus på dyrevelfærd i det økologiske jordbrug.

I en udtalelse om økologisk husdyrhold fra Det Dyreetiske Råd fra november 1995 blev det konkluderet, at de på det tidspunkt eksisterende danske økologi-regler langt fra var tilstrækkelige til at garantere et højt velfærdsniveau hos alle berørte dyr. Mest kritisk var udtalelsen, når det drejede sig om den økologiske ægproduktion. De dyreetiske problemer var her så alvorlige, at det kaldte på

en målrettet indsats både på kort og på langt sigt.

Ved en efterfølgende revision af de økologiske regler i 1998 skete der en kraftig udvidelse af de produktionsregler, der havde til formål at sikre husdyrenes velfærd. En tilsvarende ændring er sket i EU's regler.

Væsentlige fremskridt

Det er mit klare indtryk, at det forløbne årti har bragt væsentlige fremskridt, når det gælder om at sikre dyrevelfærd i den økologiske husdyrproduktion. For det første har de ændrede regler haft en effekt. For det andet er der ikke mindst inden for den økologiske ægproduktion blevet gjort en stor indsats for at løfte dyrevelfærd. Endelig har kontrolmyndigheden, Plantedirektoratet, fokuseret på dyrevelfærd.

Udviklingen på dette område er i høj grad blevet drevet frem af kritisk opmærksomhed fra offentlighedens side på manglende dyrevelfærd i det konventionelle husdyrhold. Undersøgelser tyder nemlig på, at dyrevelfærd er en nøgle-værdi, når det drejer sig om borgernes syn på husdyrproduktion. Økologisk jordbrug er en slags omvendt spejlbillede af den intensive produktion. Derfor bliver der mere fokus på dyrevelfærd i det økologiske husdyrhold, når befolkningen bekymrer sig om dyrevelfærd i den intensive husdyrproduktion.

Fortsat store udfordringer

På trods af de nævnte positive tendenser er der dog flere

grunde til at tro, at der fortsat vil være udfordringer forbundet med at sikre dyrevelfærd i det økologiske husdyrhold.

Økologisk husdyrproduktion foregår på et frit marked. Drevet frem af markedskræfterne vil økologisk husdyrhold typisk udvikle sig i retning af stadig større bedrifter, der set udefra kan opfattes som værende meget lig den slags produktionssystemer, økologisk produktion oprindeligt er opstået som en protest imod.

Også inden for den økologiske husdyrproduktion vil der være et vedvarende incitament til at skære i udgifterne til produktionen. Og den vigtigste måde at gøre det på er ved at rationalisere arbejdsindsatsen, således at det antal arbejdsminutter eller sekunder, som hver medarbejder bruger pr. dyr på besætningen, år efter år vil falde. Dette er ikke i sig selv et problem, men det kan øge risikoen for, at dyr ikke får den nødvendige opmærksomhed, og at velfærdsproblemer får lov at udvikle sig, inden der bliver grebet ind.

Dyrevelfærdens dilemmaer

Begrebet dyrevelfærd kan i sig selv give anledning til dilemmaer - for eksempel mellem det sunde dyreliv og det vilde dyreliv. God dyrevelfærd indeholder ifølge mange gængse definitioner både frihed fra sygdom og skader og frihed til at udfolde naturlig adfærd.

Men i visse situationer er det ikke muligt at sikre velfærd optimalt samtidigt for begge målsætninger. Fokus på hensyn til den naturlige adfærd

kan betyde en øget risiko for sygdom og højere dødelighed.

Selv om der er sket store fremskridt i de økologiske produktionssystemer, er de stadig på en række områder ikke så gode som de bedste af de mere intensive systemer til at forebygge en række problemer, som medfører død og lidelse for de berørte dyr.

Endelig ligger der en konflikt gemt i selve det økologiske værdigrundlag. Dette indeholder en helhedsorienteret tankegang, som på en række punkter kan komme på kollisionskurs med den meget individorienterede tankegang, som kendetegner mange diskussioner om dyrevelfærd. Ud fra den helhedsorienterede tankegang kan man f.eks. tænkes at være mere afventende med at behandle det enkelte dyr med antibiotika af hensyn til at sikre bedriftens sundhed på langt sigt og mere tilbøjelig til at acceptere, at enkelte dyr lider, hvis ellers flokken som helhed er sund og trives, og produktionen foregår på en naturlig måde.

I det videre arbejde med dyreetik i regi af økologisk husdyrproduktion er der altså ikke bare tale om, at der skal foretages afvejelser mellem dyrevelfærd og andre hensyn (f.eks. økonomi, miljø og fødevarer-sikkerhed). Der er også tale om, at der er brug for at diskutere forskellige idealer om det gode dyreliv og det gode liv mellem dyr og mennesker.